

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 413. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608063817120/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

- 33 *Vindhærpe*: æolshærpe; hærpe, hvis strenge bringes til at tne af vinden. – *Phosphoros*: «Lysbringerens», yderligtgende romantisk tidskrift, den nye ndretnings tilhngere, bl.a. digteren P.J. A. Atterbom (1790–1855), kaldtes efter tidskriftet «fosforiseret». – «*Årgel Bld*»: flere gange omarbejdet og aldrig fuldfrt eventyrtspil af Atterbom.
- 34 *Kaisa Werg*: Christina (Cajsa) W. (1703–69), forfatter til den populære kogebog *Hjlpreda i hushlningen for unga hventimber* (1755). – *Chiffonierren*: hj kommode.
- 35 *Verdens Herren*: se romanens motto. – *Fernov*: se nts. 32. – *Livet i en Jvnon*: 5. Mos. 4,20. – *Ligfld*: epilepsi.
- 36 «*Cosmi nun bor i Alundaby*»: vise af A.A. Afzelius (1785–1871). – *Agnocula*: «*De re metallica*»: vrk af den sachske mineralog Georg A. (1494–1555). – *Svdenborg*: «*De jrn*»: den svenske naturforsker og mystiker Emauel S. (1688–1772) behandlede jrnet i flere af sine vrker.
- 37 *Cyllenborg*: Gustaf Frederik G. (1731–1808), svensk lyriker, kendt for sin moraliserende lyldst til den «nordiske» kraft. – *Bellman*: Carl Michael B. (1740–95), svensk lyriker og komponist, kendt for sine skildringer af bohmelivet. – *Hvig Charlotta Nordenflycht*: (1718–63), elegisk svensk lyriker. – «*Vinterqvden*»: digtkreds af G.F. Gyllenborg. – «*Lite blsar som mannds*»: vuggevise, *Vggnisa*, af Samuel Johan Hedborn (1783–1849).
- 39 *Og Susan svarede*: denne strofe er i visen beregnet til at synges af piger, mens den foregende er for drenge. – *Mikael*: i manuskriptet er frst anvendt navnet Slve.
- 40 *Sparlgen*: omhng ved seng. – *Bldgng*: sygdomme med bldninger fra endesarmen. – *Sloggen stor hammer*. – *Vndsknren*: maskinhammer drevet ved vandkraft.
- 41 *Fyghknens*: krve, hvori tavlerne transporteres bort, jf. nts. 20. – *Lwen 1340*: det ldste kendte hjereglement er af 7. november 1340. – *Olaus Magni*: kirkemand og kulturhistorisk forfatter (1490–1557), gav en rigt illustreret beskrivelse af Norden i den ofte optrykte og bearbejdede *Historia de gentibus septentrionalibus* (1555). – *Bokhus*: arbejdsbus med hejstrordning.
- 42 «*den vbende Gude*»: Ap Gern. 17,23.
- 43 *Juanepe*: se s. 31. – *Damascenerkngv.*: svrtkngler af hrdt, monstret stl. – *Thutmesis*: gyptisk fyrstenavn. – *Antilibanon*: hjrgrde i Syrien-Libanon. – *Lngvg*: jrnvrk, der o. 1650 isr blev kendt for sine kanoner. – *Blland*: neger. – *Gustafrnes* og *Karlrnes*: svenske (kriger)konger. – *Lynsvrgren*: tilnavn til Zeus. – *Crkerens Frbedskg*: 1821–30 mod tyrkerne. – *Polens eller Belgiens Opstand*: mod henholdsvis russisk og hollandsk overherredmme 1830–31.
- 44 *den gyptisk-tyrskke Kg*: 1831–40. – *Chios*: grsk ., symbol for frihedskrigen mod tyrkerne, der 1822 forvede et blodbad p dens befolkning. Eugne Delacroix (1798–1863) malede *Blodbadet p Chios* (1824), og den engelske digter Byron (1788–1824) ddede, af malaria, som frivillig i frihedskampen. – 1848: r med omfattende borgerlige revolutioner i Eu-